

ség előtt nyitották meg a felemelkedés útját. Pl. Oregio Ágoston, a legelső tanítványok egyike, már az alapító életében beneventói érsek és bíboros lett. A társadalmi hajszálcsövesség hatályos működésének a XVII. és XVIII. században éppen a kegyes iskolák voltak legfőbb biztosítékai. Közép- és Déleurlópa szellemi életének története nélkülök ma a kiemelkedő nagyságok egész hosszú sorával volna szegényebb.

A közvélemény értékelésének helyességére XII. Pius pápa ütötte rá a pecsétet azzal, hogy ez év augusztus 13-án kelt Providentissimus Deus kezdetű körlevelében Kalazanci Szent Józsefet éppen az érintett okfejtés alapján az összes keresztény népiskolák mennyei pártfogójának jelentette ki. Körlevelében egyúttal nagyszerű bizonyítványt állított ki a szent egyéni nagyságának és a háromszázéves piarista munka eredményességének elismerése.

1648, 1748 és 1948 három kiemelkedő dátuma Kalazanci Szent József megdicsőülésének. Az ünneplés mindhárom alkalommal kiválólag a szent élete egy-egy kiemelkedő vonásának szólt: a temetés nemzedéke a páratlan jötevőt, a boldoggáavatásé a szentet, a mai pedig a népnevelés úttörő apostolatát ünneplte, illetve ünnepli. Végelemzésben azonban az ünneplés mindhárom ízben a szent szívéből kiáradó mérhetetlen szeretetnek szólt és szól. A három eltérő értékelés a különböző korok és nemzedékek eltérő szemlélmódján kívül egyben döntő bizonyítéka Szent Kalazancius páratlan lelki gazdagságának és sokszínűségének.

ÁLMATLAN RÓMAI ÉJ

... Egy borzas angyal jó, megint ujjával s rámrivall:
mért nem törödsz apáid porladó csontjaival?
S a nagy gödörről mond szörnyű üzenetet,
ahol Mikecs László pályája elvégeztetett.
S én esdekelve kérem, megragadva szárnyát:
szaggassa szét kétségeim százmérföldes hinárját!
Mi van a gyermekekkel, élnek-é egyáltalán,
vagy már csak ott lelem meg őket egy kőkoporsó oldalán?
A satnya nyírfa, melybe belevestem a kislány nevét,
a nyírfacsonk a kert aljában él-e még?
Ki jár a réten, hol egyszer mentás füvet kaszáltunk,
A fakeresztnél; mely tövében annyiszor megálltunk.
Mi van a szőlővel Szentgyörgypusztán, Miriszlón,
érik-e már a zamatos Albert-király piroslón?
Mi van vele, kitől talán örök búcsút vevék 18-ikán,
Hordja-e még a római ezüstpénzt a nyakán
Lábnymaim a Duna partján megvannak-e még,
oly messze tőlem, mintha rájuk már Égből tekintenek,
és ezért van az, hogy a távolság oly közelbe hoz
mindent, mintha szemem elé egy milliósoros
nagyítót tettem volna s mintha szakadatlan
egy csillagot néznék, mely nincs, mert láthatatlan.

Jékely Zoltán